

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. toukokuuta 2022
(OR. en)

8829/22

COPS 194
CIVCOM 77
CFSP/PESC 613
CSDP/PSDC 251
RELEX 602
JAI 603

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	8718/22
Asia:	Neuvoston päätelmät EU:n strategisesta lähestymistavasta entisten taistelijoiden aseistariisumisen, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvoston istunnossaan 16. toukokuuta 2022 hyväksymät päätelmät EU:n strategisesta lähestymistavasta entisten taistelijoiden aseistariisumisen, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi.

Neuvoston päätelmät EU:n strategisesta lähestymistavasta entisten taistelijoiden aseistariisumisen, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi

1. Palauttaen mieleen EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa, ulkoisia konflikteja ja kriisejä koskevasta EU:n yhdenmetystä lähestymistavasta sekä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta annetuissa neuvoston päätelmissä ja strategisessa kompassissa asetetut tavoitteet neuvosto hyväksyy yhteisen tiedonannon "EU:n strateginen lähestymistapa entisten taistelijoiden aseistariisumisen, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi", jossa päivitetään vuonna 2006 laadittua DDR-toiminnan tukimallia.
2. Neuvosto toteaa, että DDR-toiminnalla tarkoitetaan asevoimien ja aseellisten ryhmien mies- ja naisjäsenten ja liittolaisten vapaaehtoista luopumista aseista, irtautumista komento- ja valvontarakenteista, siirtymistä siviilielämään sekä sopeutumista kestävästi uudelleen paikallisyhteisöihin. Kansallisesti ja paikallisesti hallinnoitu, ihmiskeskeinen ja tilannekohtainen DDR-toiminta on luonteeltaan poliittista. Se on keskeinen tekijä siirryttäessä aseellisista konflikteista poliittiseen toimintaan ja osallistavaan hallintoon EU:n lähinaapurustossa ja sen ulkopuolella. Lisäksi se edistää vakauttamista, kestäväää rauhaa ja kehitystä.

3. Neuvosto toteaa, että DDR-toiminta on monitahoista ja vaatii usein tukea konfliktin kaikissa vaiheissa. Entisille taistelijoille, heidän liittolaisilleen ja yhteisöille, joihin he sopeutuvat uudelleen, annettavan tuen olisi oltava politiikkalähtöistä, konfliktisensitiivistä ja oikeuksiin perustuvaa, kun vastataan heidän sosiaalisiin ja psykososiaalisiin, taloudellisiin, poliittisiin, oikeudellisiin sekä turvallisuuteen ja terveyteen liittyviin tarpeisiinsa. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteuttamiseen. EU korostaa edelleen, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa ja koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, sekä terveydenhuoltopalveluja.
4. Neuvosto on tietoinen eri-ikäisten miesten, naisten, poikien ja tyttöjen erilaisista ja erityisistä tarpeista, mukaan lukien kansallisiin tai etnisiin, uskonnollisiin, kielellisiin ja poliittisiin vähemmistöihin ja alkuperäiskansoihin kuuluvat henkilöt, kuten alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien julistuksessa todetaan, sekä siitä, miten tärkeää on, että he osallistuvat täysimääräisesti, yhdenvertaisesti ja mielekkäästi DDR-toimintaan. Neuvosto korostaa, että DDR-toimissa on tärkeää ottaa huomioon ikä- ja sukupuolinäkökohdat, myös kelpoisuusperusteiden osalta.

5. Neuvosto toteaa, että sisällyttämällä DDR-toiminnan ja sen osien tuki kansallisiin strategioihin voidaan auttaa luomaan kaikkien asianomaisten toimijoiden keskuudessa pysyvää poliittista omavastuullisuutta. Neuvosto korostaa, että DDR-toiminta ja muut prosessit, joilla tuetaan vakauttamista ja siirtymistä väkivaltaisesta konfliktista kestäväan rauhaan, ovat merkittäväällä tavalla kytköksissä toisiinsa, ja panee merkille taustalla olevien haasteiden toisiinsa kytkeytyvän luonteen ja niiden sukupuolisidonnaiset vaikutukset. Aloitteet, joilla tuetaan seuraavia toimia: välitystoiminta, turvallisuusalan hallinto ja uudistukset, siirtymäkauden oikeusjärjestelyt, väkivallan vähentäminen yhteisön tasolla; radikalisoitumisen, väkivaltaisten ääriliikkeiden sekä seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäiseminen; konfliktista kärsivien lasten suojelu; luonnonvarojen laittoman hyödyntämisen ja järjestäytyneen rikollisuuden, myös ihmiskaupan, torjunta; kulttuuriperinnön suojelu ja säilyttäminen; ase- ja ampumatarvikevirtojen hallinta, ovat tässä suhteessa tärkeitä.
6. Neuvosto korostaa, että nopean toiminnan sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin toimien välinen koordinointi on tärkeää, kun hyödynnetään EU:n yhdennetyn lähestymistavan koko välineistöä, joka perustuu yhteisiin koordinoituihin arviointeihin sekä konflikti- ja tilanneanalyysiin. Näin ollen neuvosto suhtautuu myönteisesti DDR-toimintaan osallistumiseen esimerkiksi konfliktien ehkäisyä, rauhanrakentamista ja välitystoimintaa koskevilla aloitteilla, mukaan lukien paikallis- ja yhteisöjohtoiset aloitteet, valmiuksien kehittäminen, pitkän aikavälin kehitysapu ja vaihtoehtoisten elinkeinojen edistäminen, joita rahoitetaan NDICI – Globaali Eurooppa -välineestä. EU voisi osallistua DDR-toimintaan myös YTPP-sotilas- ja siviilioperaatioilla, joista viimeksi mainitut toteutetaan YTPP-siviilialan sopimuksen mukaisesti.

7. Neuvosto korostaa, että on tärkeää toteuttaa realistisia, joustavia, konfliktisensitiivisiä sekä ikä- ja sukupuolinäkökohdat huomioon ottavia DDR-toimia, joita ohjaavat yhteisessä tiedonannossa esitetyt periaatteet ja joissa noudatetaan naisia, rauhaa ja turvallisuutta, nuorisoa, rauhaa ja turvallisuutta sekä lapsia aseellisissa konflikteissa koskevia toimintasuunnitelmia ja kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälistä rikosoikeutta. Tässä yhteydessä neuvosto korostaa, että asevoimiin ja -ryhmiin yhteydessä olleiden lasten ehdoton ja välitön suojeleminen, vapauttaminen ja uudelleensopeuttaminen on keskeistä ja se tulee aina toteuttaa lapsen oikeuksia koskevien kansainvälisten normien ja lapsia aseellisissa selkkauksissa koskevan EU:n toimintaohjelman ja siihen liittyvien suuntaviivojen mukaisesti. Lisäksi neuvosto tunnustaa nuorten miesten ja naisten erityistarpeet, mahdollisuudet ja odotukset DDR-toiminnassa ja korostaa, että on tärkeää ottaa ne huomioon kaikissa DDR-toimissa aktiivisen kuulemisen ja osallistumisen avulla, ja sitoutuu soveltamaan nuorisonäkökulmaa DDR-toimissa nuorisosta ulkoisessa toiminnassa vuonna 2020 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti.
8. Neuvosto korostaa, että EU:n ja jäsenvaltioiden on tärkeää tukea DDR-toimintaa tiiviissä yhteistyössä ja koordinoitusti kumppaneiden kanssa, myös kentällä. Yhdistyneet kansakunnat, Maailmanpankki, Afrikan unioni ja muut kansainväliset tai alueelliset järjestöt, EU:n institutionaalista kehystä asianmukaisesti kunnioittaen, isäntävaltion viranomaiset, naapurivaltiot ja alueelliset toimijat sekä kolmannet valtiot, jotka jakavat EU:n arvot ja tavoitteet, sekä kansalaisyhteiskunta, nuorisojärjestöt mukaan lukien, ovat tässä suhteessa erittäin tärkeitä. Neuvosto kannustaa myös Euroopan ulkosuhdehallintoa ja Euroopan komissiota hyödyntämään EU:n DDR-toiminnan yhteensopivuutta YK:n integroitujen DDR-standardien (IDDRS) kanssa. Neuvosto korostaa lisäksi, että EUH:n ja komission yksiköissä, EU:n edustustoissa ja YTPP-operaatioissa sekä välitys- ja neuvottelutilanteissa tarvittavaa asiantuntemusta on vahvistettava ja asetettava saataville tarjoamalla asianmukaista koulutusta ja lisäämällä tietoisuutta.
9. Neuvosto pyytää Euroopan ulkosuhdehallintoa ja komissiota tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa

- varmistamaan yhteisen tiedonannon täytäntöönpanon, jotta voidaan hyödyntää EU:n DDR-toiminnan koko potentiaalia ja toteuttaa sitä laajemmin EU:n yleisessä yhteistyössä kumppanimaiden ja -alueiden kanssa, kumppanuudet ja poliittiset vuoropuhelut mukaan luettuina, ulkoisia konflikteja ja kriisejä koskevan EU:n yhdenmetyksen lähestymistavan mukaisesti;
- tarjoamaan taloudellisia resursseja ja henkilöstöä aseistariisunnan, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi erityisesti osoittamalla riittävästi rahoitusta NDICI – Globaali Eurooppa -välineestä;
- mahdollistamaan kokemusten keräämisen muun muassa täytäntöönpanokumppaneilta, isäntävaltion viranomaisilta ja kansalaisyhteiskunnalta ja muistuttaa, että EU:n DDR-toimien täytäntöönpanoa on seurattava ja arvioitava säännöllisesti ja että siitä on otettava oppia;
- tehostamaan DDR-toimien koordinoitua, yhteistyötä ja kumppanuuksia YK:n, kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen, avunantajakumppaneiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa;
- edistämään DDR-toimien tehokkuutta osana siirtymistä väkivaltaisista konflikteista vakauteen ja kestäväan rauhaan.
